

**DET KONGELIGE BARNE-, LIKESTILLINGS-
OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT**

Statsråden

Stortinget
v/Kontroll- og konstitusjonskomiteen
0026 OSLO

KOPI

Deres ref

Vår ref
201101256-/AAN

Dato
05.05.2011

Aldersgrense for adopsjon - tilleggssvar

Jeg viser til brev 26. april 2011 fra Kontroll- og konstitusjonskomiteen vedrørende praktiseringen av øvre aldersgrense for søkere ved adopsjon av et barn fra utlandet. Videre viser jeg til tidligere korrespondanse i saken, jf. mitt brev 13. april 2011. Det er nå innhentet ytterligere opplysninger og tallmateriale fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) i sakens anledning.

Innledningsvis vil jeg fremheve at mange og viktige endringer er foretatt på adopsjonsfeltet. Norge har ratifisert Haagkonvensjonen om vern av barn og samarbeid ved internasjonale adopsjoner, med virkning fra 1. januar 1998. Nytt kapitel om adopsjonsformidling og godkjenning av adoptivhjem ble innført i adopsjonsloven fra 1. januar 1999. Fra 1. januar 2002 ble det åpnet for stebarnsadopsjon for personer i registrert partnerskap. Klagebehandlingen av søknad om adopsjon ble fra 1. januar 2004 delegert fra departementet til daværende Statens barnevern og familievern (nåværende Bufdir) med unntak av noen få klagesaker. Unntaket gjaldt saker om forhåndssamtykke til adopsjon av barn fra utlandet utenom godkjent norsk adopsjonsorganisasjon og saker om anerkjennelse av utenlandske adopsjoner. Bufdir fortsatte som førsteinstans for disse sakene med departementet som klageinstans. Fra 1. januar 2010 ble også disse sistnevnte sakene delegert til Bufdir som klageinstans. Ved innføring av ny ekteskapslov som trådte i kraft 1. januar 2009 ble ektefeller av samme kjønn gitt adgang til å bli vurdert som adoptivforeldre på lik linje med heterofile ektepar.

I 2008 ble det som kjent nedsatt et offentlig utredningsutvalg for å gjennomgå adopsjonsfeltet og se nærmere på selve innholdet og politikken på området. Utvalget

foreslår i NOU 2009: 21 Adopsjon – til barnets beste at departementet foretar en gjennomgang av alle skriftlige retningslinjer på adopsjonsområdet, og at disse nedfelles i lov eller forskrift. Utvalget har gitt en rekke faglige råd, herunder også å stille strengere krav til adoptivsøkere. Som tidligere nevnt arbeider departementet for tiden med å vurdere oppfølgingen av NOUen. De problemstillinger komiteen tar opp vil derfor bli behandlet i denne oppfølgingen.

Nedenfor følger svar på de spørsmål komiteen har stilt:

1. "På hvilken måte har Stortinget samtykket til innføring av et regelverk som innskjerper muligheten for forhåndssamtykke til adopsjon og adopsjonsbevilling for søkere over 45 år?"

Adopsjonsloven er fra 1986 og i lovens § 2 angis når adopsjonsbevilling kan gis. I henhold til denne bestemmelsen skal adopsjonsbevilling bare gis når det kan antas at adopsjonen vil bli til barnets beste.

Det følger av adopsjonsloven § 16 e at alle som er bosatt her i landet og som ønsker å adoptere barn fra utlandet, må søke om et samtykke av norske myndigheter på forhånd. I henhold til adopsjonsloven § 16 e fjerde ledd kan departementet gi nærmere forskrifter om behandlingsmåten og vilkårene for å gi forhåndssamtykke ved adopsjon av et barn fra utlandet. Selv om departementet ikke har gitt slike forskrifter, har Stortinget ved denne hjemmelen godtatt at departementet kan regulere behandlingsmåten og vilkårene for å gi forhåndssamtykke til adopsjon av barn fra utlandet. Departementet har derfor utarbeidet retningslinjer for behandlingen av søknad om adopsjon, herunder rundskriv Q-0972 fra 1998 om utenlandsadopsjon med retningslinjer for undersøkelse og godkjenning av adoptivhjem.

Hvorvidt en adopsjon er til barnets beste, beror på en konkret og skjønnsmessig vurdering hvor ulike momenter må trekkes inn, jf. adopsjonsloven § 2 og 16 e. Gjeldende retningslinjer for undersøkelse og godkjenning av adoptivhjem skal gi veiledning i skjønnsutøvelsen og er utformet med sikte på å ivareta hensynet til barnets beste. Det understrekes i retningslinjene at de kun er veiledende.

Jeg gjør oppmerksom på at Kontroll- og konstitusjonskomiteen i 2002 behandlet en sak vedrørende praktisering av adopsjonsloven. I den forbindelse uttalte komiteen i Innst. S nr. 81 (2001-2002) følgende: "Komiteen er enig i at retningslinjene for avgjørelser i adopsjonssøknader er et godt utgangspunkt for den helhetlige og skjønnsmessige behandlingen hver enkelt søknad krever. Adopsjonsmyndighetene må ta ansvar for å utøve det skjønn som er nødvendig for å avgjøre saken til barnets beste, og samtidig ivareta rettssikkerheten til søkerne/søkeren."

Til orientering legger jeg også ved et sammendrag fra dom 10. juni 2010 fra Den europeiske Menneskerettsdomstolen i Strasbourg der Sveits var innklaget i en sak vedrørende krav til søkers alder ved søknad om adopsjon av et barn fra utlandet. Klager

i saken var en sveitsisk kvinne som søkte om adopsjon av barn nr. 2. Hun var 47 og et halvt år gammel da hun fremmet en adopsjonssøknad som bl.a. var blitt avslått på grunn av alderen. Domstolen pekte i sin vurdering på at det ikke forelå noen enhetlig praksis eller lovgivning i konvensjonsstatene når det gjaldt enslige og ugiftes adgang til å adoptere, og aldersgrenser for adopsjon. På denne bakgrunn fant domstolen at de nasjonale myndigheter måtte gis en vid skjønnsmargin på dette området, og at den innklagede staten hadde holdt seg klart innenfor den praksis flertallet av medlemsstatene syntes å følge.

2. . "På hvilken måte mener statsråden at adopsjonslovens krav om individuell behandling av søkere uavhengig av alder er oppfylt gjennom de retningslinjer departementet har utarbeidet i rundskriv Q 0972?"

I retningslinjene i rundskriv Q-0972 vises det til adopsjonsloven § 2 om hensynet til barnets beste. Det fremgår videre at forvaltningens skjønn i adopsjonssakene skal bygge på en helhetsvurdering av alle relevante fakta. Av retningslinjene fremgår blant annet følgende:

"Selv om retningslinjene baserer seg på mest mulig objektive kriterier, som for eksempel søkerens alder, helse, økonomi, vandel og ekteskapets varighet, er det likevel ikke tvilsomt at det først og fremst er personlig egnethet som avgjør om søkeren samlet sett blir gode adoptivforeldre. Personlig egnethet er ikke et entydig begrep og det vil alltid måtte utøves skjønn i en slik vurdering. Det er derfor understreket i retningslinjene at den myndighet som skal godkjenne adoptivforeldre må foreta en helhetsvurdering av søkerens totale livssituasjon ut fra hva som er til gagn for barnet."

3. "Statsråden skriver i sitt svar til komiteen at det er regionene i Barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat) som behandler og avgjør søknad om forhåndssamtykke til adopsjon av et barn fra utlandet og at Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) er klageinstans over regionenes vedtak. I sitt svar skriver statsråden videre at det i henhold til direktoratet har blitt tildelt forhåndssamtykke til 259 søkerpar hvor den ene eller begge av søkerne er over 46 år de siste fem årene. Hvor mange av disse har fått godkjenning av Bufdir?"

Bufdir opplyser at 12 søkerpar hvor en eller begge søkere var over 46 år fikk forhåndssamtykke til adopsjon av barn fra utlandet etter klage og omgjøring i direktoratet. I 3 av disse sakene var begge søkere over 46 år.

Frem til 1. januar 2010 var, som nevnt, Bufdir førsteinstans for søknad om forhåndssamtykke utenom godkjent adopsjonsorganisasjon. Direktoratet opplyser at de ga forhåndssamtykke til 10 søkerpar hvor en eller begge søkere var over 46 år som søkte om forhåndssamtykke til adopsjon utenom godkjent adopsjonsorganisasjon. I 5 av disse sakene var begge søkere over 46 år.

Direktoratet har således de siste fem årene gitt forhåndssamtykke i til sammen 22 saker hvor en eller begge søkere var over 46 år.

Jeg håper jeg med dette har gitt svar på de spørsmål komiteen har reist.

Med hilsen

Audun Lysbakken

Vedlegg